

ՄԵՐԻ ԳԱԳԻԿԻ ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

ԹՎԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ.

ագրարային ոլորտի զարգացման հեռանկարներ

**ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ**

*Մենագրությունը նվիրվում է հայրիկիս՝
Գագիկ Մանուշարյանի վառ հիշատակին*

ՄԵՐԻ ԳԱԳԻԿԻ ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

ԹՎԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ .
ագրարային ոլորտի զարգացման հեռանկարներ

**ԵՐԵՎԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ ՏԻ
2022**

**НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ
ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКИ ИМЕНИ М. КОТАНЯНА**

МЕРИ ГАГИКОВНА МАНУЧАРЯН

**ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА:
перспективы развития аграрного сектора**

**ЕРЕВАН
НАН РА ИЭ
2022**

**NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES REPUBLIC OF ARMENIA
INSTITUTE OF ECONOMICS NAMED AFTER M. KOTANYAN**

MERI GAGIK MANUCHARYAN

**DIGITAL ECONOMY:
prospects for the development of the agrarian sector**

**YEREVAN
Institute of Economics of the NAS RA
2022**

ՀՏԴ 338.43:004

ԳՄԴ 65.32+32.97

Մ 287

Երաշխավորվել է տպագրության ՀՀ ԳԱԱ
Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության
ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ:

Գիտական խմբագիր տ.գ.դ., պրոֆեսոր **Ռ.Ն. Սարինյան**

Գրախոսողներ՝

տնտեսագիտության թեկնածու՝ **Շ.Պ.Պողոսյան**

տնտեսագիտության թեկնածու՝ **Բ.Վ. Գաբրիելյան**

տնտեսագիտության թեկնածու՝ **Ե.Ա. Հակոբյան**

Մանուսկրայան Մ. Գ.

Մ 287 Թվային տնտեսություն. ագրարային ոլորտի զարգացման
հեռանկարներ / Մ.Գ.Մանուսկրայան.-Եր.: ՀՀ ԳԱԱ

Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ,
2022.- 250 էջ:

Մենագրությունում համակողմանի գնահատմամբ ներկայացվել են ագրարարային ոլորտում թվային տնտեսության զարգացման առանցքային հիմնախնդիրները, գնահատվել է ոլորտի նորարարական ներուժը, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը, թվային տնտեսության ազդեցությունը աշխատաշուկայի վերափոխման վրա, ինչպես նաև նոր սերնդի թվային տեխնոլոգիաների մի շարք առավելություններ, որոնք հնարավորություն կստեղծեն բարձրացնել ագրոպարենային համակարգի ներդրումների արդյունավետությունը:

Մենագրությունը կարող է օգտակար լինել ոլորտի մասնագետների, հետազոտողների, ոլորտի զարգացման պետական պատասխանատուների, ագրարային ոլորտով և թվային տնտեսությամբ հետաքրքրվող անձանց, դասախոսների, ասպիրանտների, մագիստրանտների և ուսանողների համար:

ՀՏԴ 338.43:004

ԳՄԴ 65.32+32.97

ISBN 978-9939-9279-7-8

© ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	7
ԳԼՈՒԽ 1. ԹՎԱՅՆԱՑՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՖԵՆՈՄԵՆ	11
1.1. Թվային տնտեսության էությունը և հիմնական բնութագրերը	11
1.2. Թվայնացման սպառնալիքները և մարտահրավերները.....	26
1.3. Թվային տնտեսության ձևավորման հիմքերը ՀՀ-ում..	39
1.4. Թվային տնտեսության զարգացումը Հայաստանի Հանրապետության իրական հատվածում.....	50
ԳԼՈՒԽ 2. ԱԳՐՈՊԱՐԵՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ԹՎԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ	61
2.1. Թվայնացման գործընթացները ագրոպարենային համակարգում.....	61
2.2. Ագրոպարենային համակարգի թվայնացման միջազգային փորձը.....	70
2.3. Թվային փոխակերպման գործընթացների կառավարման ռազմավարական ուղենիշերը ագրոպարենային համակարգում	87
ԳԼՈՒԽ 3. ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԱՌԱՋԸՆԹԱՅԸ ԱԳՐՈՊԱՐԵՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ	102
3.1. Տեխնոլոգիաների զարգացումը ագրոպարենային համակարգի թվայնացման գործում.....	102

3.2. Տարածաշրջանային ագրոպարենային համակարգի թվային վերափոխման ուղղությունները	116
3.3. Գյուղատնտեսական ապահովագրությունը և թվային տնտեսությունը ագրոպարենային համակարգում	131
ԳԼՈՒԽ 4. ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ ԱԳՐՈՊԱՐԵՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ	146
4.1. Մեծ տվյալների դերը ագրոպարենային համակարգում	146
4.2. Ավտոմատացված տեղեկատվական համակարգերը ագրոպարենային համակարգում	153
4.3. Թվային հարթակների ներդրումը ագրոպարենային համակարգում	169
ԳԼՈՒԽ 5. ԱՇԽԱՏԱՇՈՒԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ԹՎԱՅԻՆ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆՈՒՄ	188
5.1. Թվային տնտեսության ազդեցությունը աշխատաշուկայի վրա	188
5.2. «Ապագան աշխատանքի ոլորտում»	200
5.3. ՀՀ աշխատաշուկայի զարգացումը թվային տնտեսության ձևավորման համատեքստում	205
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	224
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	233